

RAPORT Z BADAŃ
ANKIETOWYCH –
OPIEKUNOWIE
SENIORÓW

**Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja
w Krakowie**

**„Gospodarstwa opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich wobec wyzwań
demograficznych (GROWiD)”
zad. nr 6, cel 3**

**Opracowanie:
Wioletta Knapik**

**Współpraca:
Małgorzata Bogusz
Agnieszka Piotrowska-Puchała
Jacek Puchała
Agnieszka Tworzyk
Dagmara Zuzek**

Kraków, sierpień 2021 roku

SPIS TREŚCI

I. OPIS BADANIA.....	3
II. CECHY SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE RESPONDENTÓW	3
III. CHARAKTERYSTYKA OSÓB STARSZYCH WYMAGAJĄCYCH OPIEKI	7
IV. JAKOŚĆ ŻYCIA SENIORÓW	19
V. GOSPODARSTWA OPIEKUŃCZE NA WSI	22
VI. PROMOCJA GOSPODARSTW OPIEKUŃCZYCH	33
VII. PODSUMOWANIE	35

I. OPIS BADANIA

Badanie miało na celu uzyskanie opinii w zakresie zapotrzebowania na innowacyjne usługi, wspierające aktywność osób starszych i zapobiegające wykluczeniu społecznemu osób zagrożonych samotnością lub utratą zdrowia i sprawności.

Ogólnopolska losowa próba osób dorosłych, sprawujących opiekę nad osobami powyżej 60 roku życia. Ogółem wykonano 857 wywiadów.

Badania ilościowe telefoniczne, wspomagane komputerowo (CATI).

Badania zostały zrealizowane w maju 2021 roku przez firmę Paulat.

II. CECHY SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNE RESPONDENTÓW

W badanej populacji opiekunów osób starszych kobiety stanowią 61,7%, a mężczyźni 38,3%.

Największą liczebność stanowią osoby młode; łącznie w wieku od 18 do 40 lat jest to 69,2% respondentów. Grupa badanych w średnim wieku (41-50 lat) stanowi 20,9% ogółu (tab. 1).

Tab. 1 Wiek respondentów

Wiek	Liczebność	%
18-24 lata	181	21,1
25-30 lat	151	17,6
31-40 lat	261	30,5
41-50 lat	179	20,9
51-60 lat	81	9,5
61-70 lat	3	0,4
Powyżej 70 lat	1	0,1
Ogółem	857	100,0

Najliczniej reprezentowany przez badanych jest Makroregion Południowy (Małopolskie, Śląskie). Na drugim miejscu znalazły się: Makroregion Wschodni (Lubelskie, Podkarpackie, Podlaskie) oraz Makroregion Województwo Mazowieckie (tab. 2).

W odniesieniu do miejsca zamieszkania respondentów (województwo) największą, dwucyfrową liczebność odnotowano w przypadku województw: mazowieckie (16,9%) i śląskie (10,9%) (tab. 3).

Tab. 2 Miejsce zamieszkania respondentów (region NUTS 1)

Region	Liczebność	%
Makroregion Północny (Kujawsko-pomorskie, Warmińsko-mazurskie, Pomorskie)	114	13,3
Makroregion Północno-Zachodni (Wielkopolskie, Zachodniopomorskie, Lubuskie)	109	12,7
Makroregion Województwo Mazowieckie (Mazowieckie)	150	17,5
Makroregion Centralny (Łódzkie, Świętokrzyskie)	92	10,7
Makroregion Południowo-Zachodni (Dolnośląskie, Opolskie)	71	8,3
Makroregion Południowy (Małopolskie, Śląskie)	168	19,6
Makroregion Wschodni (Lubelskie, Podkarpackie, Podlaskie)	153	17,9
Ogółem	857	100,0

Tab. 3 Miejsce zamieszkania respondentów (województwo)

Województwo	Liczebność	%
Dolnośląskie	53	6,2
Kujawsko-pomorskie	47	5,5
Lubelskie	74	8,6
Lubuskie	21	2,5
Łódzkie	59	6,9
Małopolskie	78	9,1
Mazowieckie	145	16,9
Opolskie	15	1,8
Podkarpackie	63	7,4
Podlaskie	25	2,9
Pomorskie	42	4,9
Śląskie	93	10,9
Świętokrzyskie	32	3,7
Warmińsko-mazurskie	21	2,5
Wielkopolskie	68	7,9
Zachodniopomorskie	21	2,5
Ogółem	857	100,0

Tereny wiejskie zamieszkuje 24,2% badanych, miasta 75,8% (tab. 4).

Tab. 4 Miejsce zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Miejsce zamieszkania	Liczebność	%
Wieś	207	24,2
Miasto do 50 tysięcy mieszkańców	161	18,8
Miasto od 50 do 150 tysięcy mieszkańców	182	21,2
Miasto od 150 tysięcy do 500 tysięcy mieszkańców	156	18,2
Miasto powyżej 500 tysięcy mieszkańców	151	17,6
Ogółem	857	100,0

Dominujące poziomy wykształcenia wśród opiekunów to średnie (45,4%) i wyższe (44,6%) (tab. 5).

Tab. 5 Wykształcenie respondentów

Wykształcenie	Liczebność	%
Podstawowe	40	4,7
Zawodowe	46	5,4
Średnie	389	45,4
Wyższe	382	44,6
Ogółem	857	100,0

Ponad połowa (53,6%) respondentów zamieszkujących tereny wiejskie legitymuje się średnim wykształceniem, a prawie połowa (48,5%) opiekunów mieszkających w mieście posiada wyższe wykształcenie (tab. 6).

Tab. 6 Wykształcenie respondentów według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Wykształcenie	Wieś		Miasto		Ogółem	
	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%
Podstawowe	13	6,3	27	4,2	40	4,7
Zawodowe	16	7,7	30	4,6	46	5,4
Średnie	111	53,6	278	42,8	389	45,4
Wyższe	67	32,4	315	48,5	382	44,6
Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Ponad połowa badanych to osoby pracujące zawodowo na umowę o pracę (56,6%), a 15,8% pracuje dorywczo na umowę zlecenie (tab. 7).

Tab. 7 Status społeczno-zawodowy respondentów

Status społeczno-zawodowy	Liczebność	%
Pracuje zawodowo, ma umowę o pracę	485	56,6
Pracuje dorywczo, umowa zlecenie	135	15,8
Prowadzi firmę, własna działalność gospodarcza	59	6,9
Jest rolnikiem	25	2,9
Jest na rencie	22	2,6
Jest na emeryturze	5	0,6
Jest na rencie/emeryturze, ale pracuje zarobkowo	9	1,1
Nie pracuje zawodowo	145	16,9
Ogółem	857	100,0

III. CHARAKTERYSTYKA OSÓB STARSZYCH WYMAGAJĄCYCH OPIEKI

Zdecydowana większość badanych (83,1%) pomaga osobom starszym z najbliższej rodziny, co trzecia osoba pomaga swoim krewnym, a 30,5% sąsiadom lub znajomym (tab. 8).

Tab. 8 Osoby, którym respondenci udzielali pomocy w ostatnich pięciu latach

Osoby	Liczebność	%
Z najbliższej rodziny	712	83,1
Swoim krewnym	282	32,9
Sąsiadom, znajomym	261	30,5
Ogółem	857	100,0

Nie odnotowano znaczącej różnicy pod względem grona osób, którym udzielali opieki respondenci zamieszkujący wieś oraz ankietowani z obszarów miejskich (tab. 9).

Tab. 9 Osoby, którym respondenci udzielali pomocy w ostatnich pięciu latach według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria	Wieś		Miasto		Ogółem	
	L.	%	L.	%	L.	%
Z najbliższej rodziny	182	87,9	530	81,5	712	83,1
Swoim krewnym	61	29,5	221	34,0	282	32,9
Sąsiadom, znajomym	59	28,5	202	31,1	261	30,5
Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Wśród badanych 4,8% to osoby zajmujące się zawodowo opieką nad seniorem, 8,3% pracuje w tym charakterze w formie wolontariatu, a 8,1% dorywczo (tab. 10).

Tab. 10 Opieka nad osobą starszą jako praca zawodowa respondentów

Kategoria	Liczebność	%
Nie	676	78,9
Tak, to podstawowe miejsce zatrudnienia	41	4,8
Pracuje dorywczo jako opiekun osoby starszej	69	8,1
Opiekuje się w formie wolontariatu	71	8,3
Ogółem	857	100,0

Co czwarty badany poszukuje informacji i uzupełnia wiedzę o potrzebach i sposobach wsparcia lub korzysta z wiedzy i umiejętności innych osób (tab. 11).

Tab. 11 Działania podejmowane w zakresie fachowego wsparcia dla seniorów

Kategoria	Liczebność	%
Korzystałem ze szkolenia	12	1,4
Moje umiejętności, wiedza i doświadczenie są	278	32,4
Poszukuję informacji i uzupełniam wiedzę o	211	24,6
Korzystam z wiedzy i umiejętności innych osób	209	24,4
Chętnie skorzystałabym/skorzystałbym ze szkolenia	10	1,2
Żadne	137	16,0
Ogółem	857	100,0

Wśród osób wymagających opieki dominują kobiety (73,4%). Mężczyźni stanowią 26,6%.

Wśród osób, którym udzielano opieki, której zamieszkują wieś, najwięcej osób było w najmłodszej grupie seniorów, w wieku 60-70 lat (28,5%). Z kolei, podopieczni zamieszkujący tereny miejskie są najliczniej reprezentowani (29,4%) w starszej pod względem wieku grupie, tj. 71-75 lat (tab. 12).

Tab. 12 Wiek osoby, której udzielano opieki

Kategoria	Wieś		Miasto		Ogółem	
	Liczebność	%	Liczebność	%	Liczebność	%
60-70 lat	59	28,5	147	22,6	206	24,0
71-75 lat	48	23,2	191	29,4	239	27,9
76-80 lat	47	22,7	164	25,2	211	24,6
Powyżej 80 lat	53	25,6	148	22,8	201	23,5
Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Osoby wymagające opieki najczęściej mają wykształcenie średnie (33%), następnie zawodowe (25,2%), wyższe (15,6%) i podstawowe (15,4%) (tab. 13).

Tab. 13 Wykształcenie osoby, której udzielano opieki

Kategoria	Liczebność	%
Podstawowe	132	15,4
Zawodowe	216	25,2
Średnie	283	33,0
Wyższe	134	15,6
Nie wiem	92	10,7
Ogółem	857	100,0

Tab. 14 Wykształcenie osoby, której udzielano opieki według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria	Wieś		Miasto		Ogółem	
	L.	%	L.	%	L.	%
Podstawowe	50	24,2	82	12,6	132	15,4
Zawodowe	57	27,5	159	24,5	216	25,2
Średnie	53	25,6	230	35,4	283	33,0
Wyższe	20	9,7	114	17,5	134	15,6
Nie wiem	27	13,0	65	10,0	92	10,7
Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Zdecydowana większość osób wymagających opieki (71,8%) pracowała zawodowo, a 15,4% spośród nich zajmowało się domem (tab. 15).

Tab. 15 Status społeczno-zawodowy osoby, której udzielano opieki

Kategoria	Liczebność	%
Pracował/a zawodowo	615	71,8
Nie pracował/a zawodowo	59	6,9
Zajmował/a się domem	132	15,4
Nie wiem	51	6,0
Ogółem	857	100,0

Zarówno podopieczni ze wsi (63,8%), jak i z miasta (74,3%) w większości pracowali zawodowo. Nieznaczna różnica pod kątem sytuacji zawodowej dotyczy tych seniorów, którzy zajmowali się domem. Większą liczebność w tej kategorii stanowią podopieczni ze wsi (20,3%) niż mieszkający w mieście (13,8%) (tab. 16).

Ponad połowa (57,6%) seniorów wymagających opieki mieszka samotnie (tab. 17).

Tab. 16 Status społeczno-zawodowy osoby, której udzielano opieki według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria	Wieś		Miasto		Ogółem	
	L.	%	L.	%	L.	%
Pracował/a zawodowo	132	63,8	483	74,3	615	71,8
Nie pracował/a zawodowo	13	6,3	46	7,1	59	6,9
Zajmował/a się domem	42	20,3	90	13,8	132	15,4
Nie wiem	20	9,7	31	4,8	51	6,0
Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Tab. 17 Osoba, z którą zamieszkuje podopieczny

Kategoria		Liczebność	%
Z kim mieszka ta osoba?	Sam/a	494	57,6
	Z rodziną	363	42,4
	Ogółem	857	100,0

Samotne zamieszkiwanie zdecydowanie częściej dotyczy seniorów z miasta (61,5%) niż ze wsi (45,4%) (tab. 18).

Tab. 18 Osoba, z którą zamieszkuje podopieczny według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Z kim mieszka ta osoba?	Sam/a	94	45,4	400	61,5	494	57,6
	Z rodziną	113	54,6	250	38,5	363	42,4
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Co czwarty opiekun uważa, że seniorzy będący pod ich opieką czują się zaniedbywani przez swoją rodzinę, a 62,6% opiekunów jest przeciwnego zdania (tab. 19).

Tab. 19 Odczucie podopiecznego bycia zaniedbywanym przez swoją rodzinę

Kategoria		Liczebność	%
Czy Pana/i zdaniem, osoba ta czuje się zaniedbywana przez swoją rodzinę?	Tak	58	6,8
	Raczej tak	151	17,6
	Raczej nie	263	30,7
	Nie	273	31,9
	Nie dotyczy, nie ma bliskiej rodziny	37	4,3
	Nie wiem	75	8,8
	Ogółem	857	100,0

Osoba, którą opiekują się respondenci to najczęściej babcia lub dziadek (37,3%), następnie matka, ojciec (22,9%), inna spokrewniona osoba (13,4%) (tab. 20).

Tab. 20 Stopień pokrewieństwa między opiekunem a podopiecznym

Kategoria		Liczebność	%
Kim jest dla Pana/i ta osoba?	Matka/ojciec	196	22,9
	Babcia/dziadek	320	37,3
	Małżonek	20	2,3
	Sąsiad/sąsiadka	105	12,3
	Koleżanka/kolega/przyjaciel/przyjaciółka	23	2,7
	Inna spokrewniona osoba	115	13,4
	Ktoś inny, niespokrewniony	78	9,1
	Ogółem	857	100,0

Pomoc udzielana seniorom jest najczęściej dorywcza, kilka razy w tygodniu (38,3%) lub dorywczo, kilka godzin dziennie (31,3%) (tab. 21).

Tab. 21 Częstość udzielanej opieki

Kategoria		Liczebność	%
Jakiej opieki udzielał/a lub udziela Pan/i tej osobie?	Całodobowej	73	8,5
	Dorywczo, kilka godzin dziennie	268	31,3
	Dorywczo, kilka razy w tygodniu	328	38,3
	Sporadycznie	183	21,4
	Inne	5	0,6
	Ogółem	857	100,0

Podopieczni zamieszkujący tereny wiejskie w większym stopniu wymagali wsparcia niż seniorzy z miasta. Mieszkańcom wsi udzielano opieki w większości kilka godzin dziennie (35,3%), podczas gdy osobom z miasta – kilka razy w tygodniu (40,9%) (tab. 22).

Tab. 22 Częstość udzielanej opieki według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jakiej opieki udzielał/a Pan/i tej osobie?	Całodobowej	25	12,1	48	7,4	73	8,5
	Kilka godzin dziennie	73	35,3	195	30,0	268	31,3
	Kilka razy w tygodniu	62	30,0	266	40,9	328	38,3
	Sporadycznie	47	22,7	136	20,9	183	21,4
	Inne	0	0,0	5	0,8	5	0,6
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Zdaniem opiekunów, największe problemy seniorów, to przede wszystkim codzienne zakupy (59,5%), następnie sprzątanie mieszkania (50,4%), załatwianie spraw urzędowych, opłat (43,4%) oraz transport do lekarza (38,6%). W przypadku tych wiodących kategorii, nie odnotowano większych różnic pod względem miejsca zamieszkania podopiecznych (tab. 23).

Tab. 23 Największe problemy osób, którym udzielano opieki według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria							
		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jakie są największe problemy tej osoby?	Samotność	87	42,0	253	38,9	340	39,7
	Załatwianie spraw urzęd.	93	44,9	279	42,9	372	43,4
	Prace wokół domu	71	34,3	182	28,0	253	29,5
	Transport do lekarza	84	40,6	247	38,0	331	38,6
	Inne	4	1,9	11	1,7%	15	1,8
	Brak kontaktów społecznych	44	21,3	158	24,3	202	23,6
	Samodzielne umycie się	39	18,8	148	22,8	187	21,8
	Ubieranie się	32	15,5	109	16,8	141	16,5
	Przygotowywanie posiłków	63	30,4	202	31,1	265	30,9
	Przyjmowanie leków	61	29,5	155	23,8	216	25,2
	Sprzątanie mieszkania	102	49,3	330	50,8	432	50,4
	Codzienne zakupy	114	55,1	396	60,9	510	59,5
	Ogrzewanie mieszkania	42	20,3	75	11,5	117	13,7

Respondenci najczęściej pomagają seniorom przy codziennych zakupach (70,8%), sprzątanii mieszkania (65,5%), załatwianiu spraw urzędowych (49,1%) i przy transporcie do lekarza (46,2%) (tab. 24).

Tab. 24 Czynności, w których respondent pomaga podopiecznemu

Kategoria		Liczebność	%
W jakich czynnościach pomaga/a lub pomaga Pan/i tej osobie?	Samodzielne umycie się	170	19,8
	Transport do lekarza	396	46,2
	Inne	6	0,7
	Ubieranie się	168	19,6
	Przygotowywanie posiłków	329	38,4
	Przyjmowanie leków	290	33,8
	Sprzątanie mieszkania	561	65,5
	Codzienne zakupy	607	70,8
	Ogrzewanie mieszkania	161	18,8
	Załatwianie spraw urzędowych	421	49,1
	Prace wokół domu	325	37,9

W zakresie wiodących kategorii („sprzątanie mieszkania” oraz „codzienne zakupy”) nie odnotowano znaczących różnic pomiędzy podopiecznymi mieszkającymi na wsi a seniorami z miasta (tab. 25).

Tab. 25 Czynności, w których respondent pomaga podopiecznemu według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
		W jakich czynnościach pomaga(a) lub pomaga Pan(i) tej osobie?	Samodzielne umycie się	38	18,4	132	20,3
Transport do lekarza	105		50,7	291	44,8	396	46,2
Inne	1		0,5	5	0,8	6	0,7
Ubieranie się	39		18,8	129	19,8	168	19,6
Przygotowywanie posiłków	87		42,0	242	37,2	329	38,4
Przyjmowanie leków	78		37,7	212	32,6	290	33,8
Sprzątanie mieszkania	144		69,6	417	64,2	561	65,5
Codzienne zakupy	143		69,1	464	71,4	607	70,8
Ogrzewanie mieszkania	58		28,0	103	15,8	161	18,8
Załatwianie spraw urzęd.	107		51,7	314	48,3	421	49,1
Prace wokół domu	100		48,3	225	34,6	325	37,9
Ogółem	207		100,0	650	100,0	857	100,0

Nieco ponad połowa opiekunów (51,8%) ocenia stan zdrowia i samopoczucia seniorów jako średni, a 28% jako niski (tab. 26).

Tab. 26 Stan sprawności i samopoczucia podopiecznego

Kategoria		Liczebność	%
Jaki jest według Pana/i ogólny stan sprawności i samopoczucia tej osoby?	Zdecydowanie niski	67	7,8
	Raczej niski	173	20,2
	Średni	444	51,8
	Raczej wysoki	116	13,5
	Zdecydowanie wysoki	29	3,4
	Trudno powiedzieć	28	3,3
	Ogółem	857	100,0

Stan sprawności i samopoczucia podopiecznych, określana przez ich opiekunów jako średni, w takim samym stopniu odnosi się do mieszkańców zarówno wsi, jak i miasta (tab. 27).

Tab. 27 Stan sprawności i samopoczucia podopiecznego według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria		Miejsce zamieszkania					
		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jaki jest według Pana/i ogólny stan sprawności i samopoczucia tej osoby?	Zdecydowanie niski	18	8,7	49	7,5	67	7,8
	Raczej niski	38	18,4	135	20,8	173	20,2
	Średni	104	50,2	340	52,3	444	51,8
	Raczej wysoki	34	16,4	82	12,6	116	13,5
	Zdecydow. wysoki	9	4,3	20	3,1	29	3,4
	Trudno powiedzieć	4	1,9	24	3,7	28	3,3
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Seniorzy korzystają z różnych form rehabilitacji, zajęć, ćwiczeń – najczęściej jest to konsultacja stanu zdrowia (28,8%), zajęcia takie jak fizjoterapia, masaż (21,6%), wyżywienie (17,2%) (tab. 28).

Więcej podopiecznych ze wsi (44,4%) niż z miasta (35,8%), podczas gdy respondenci sprawowali nad nim opiekę, nie korzystało z żadnych odpłatnych form wsparcia i pomocy w codziennym życiu (usługi medyczne, rehabilitacyjne, transport, dowóz jedzenia, itp.) (tab. 29).

Tab. 28 Odpłatne korzystanie podopiecznego z różnych form wsparcia w czasie, kiedy respondent sprawował nad nim opiekę

Kategoria		Liczebność	%
Czy podopieczny korzystał/a lub korzysta odpłatnie w czasie, kiedy udzielał/a Pan/i jej opieki?	Lekkie ćwiczenia fizyczne	97	11,3
	Inne	1	0,1
	Nie korzysta/nie korzystał(a)	325	37,9
	Zajęcia rehabilitacyjne (fizjoterapia, masaż ciała, i in.)	185	21,6
	Kąpiele	104	12,1
	Konsultacja stanu zdrowia, poradnictwo medyczne	247	28,8
	Zajęcia rękodzielnicze i warsztaty tematyczne	46	5,4
	Obsługa komputera, smartfona	115	13,4
	Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	138	16,1
	Transport do i z gospodarstwa	118	13,8
	Wyżywienie	147	17,2
Ogółem	857	100,0	

Tab. 29 Odpłatne korzystanie podopiecznego z różnych form wsparcia w czasie, kiedy respondent sprawował nad nim opiekę według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Czy podopieczny korzystał/a lub korzysta odpłatnie w czasie, kiedy udzielał/a Pan/i jej opieki?	Lekkie ćwiczenia fizyczne	15	7,2	82	12,6	97	11,3
	Inne	0	0,0	1	0,2	1	0,1
	Nie korzysta/nie korzystał/a	92	44,4	233	35,8	325	37,9
	Zajęcia rehabilitacyjne (fizjoterapia, masaż ciała)	35	16,9	150	23,1	185	21,6
	Kąpiele	17	8,2	87	13,4	104	12,1
	Konsultacja stanu zdrowia, poradnictwo medyczne	61	29,5	186	28,6	247	28,8
	Zajęcia rękodzielnicze i warsztaty tematyczne	9	4,3	37	5,7	46	5,4
	Obsługa komputera, smartfona	24	11,6	91	14,0	115	13,4
	Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	32	15,5	106	16,3	138	16,1
	Transport do i z gospodarstwa	24	11,6	94	14,5	118	13,8
	Wyżywienie	29	14,0	118	18,2	147	17,2
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Seniorzy najczęściej korzystają z apteki (60,6%), przychodni lekarskiej (60,2%), sklepu spożywczego, warzywniczego (53,7%) (tab. 30).

Tab. 30 Usługi/obiekty, z których korzysta/ł podopieczny w czasie, gdy respondent udzielał mu opieki

	Kategoria	Liczebność	%
Z których usług/obiektów korzysta lub korzystała ta osoba w czasie, kiedy udzielał/a Pan/i jej opieki?	Sklep spożywczy, warzywniczy, itp.	460	53,7
	Dom kultury, świetlica	45	5,3
	Kawiarnia, bar, restauracja	43	5,0
	Klub lub inne miejsce spotkań dla seniorów	30	3,5
	Park, teren spacerowy	193	22,5
	Urząd gminy	154	18,0
	Targ	144	16,8
	Żaden, nie dotyczy	90	10,5
	Apteka	519	60,6
	Przychodnia lekarska	516	60,2
	Kościół	263	30,7
	Poczta	248	28,9
	Fryzjer	199	23,2
	Przystanek autobusowy, kolejowy, dworzec	113	13,2
	Cmentarz	267	31,2
	Biblioteka	69	8,1
Ogółem	857	100,0	

Podopieczni zamieszkujący obszary wiejskie częściej odwiedzali kościół (odpowiednio: 39,6% i 27,8%), cmentarz (odpowiednio: 35,7% i 29,7%) oraz urząd gminy (28,5%) niż seniorzy z miasta (14,6%) (tab. 31).

Zdaniem respondentów sprawujących opiekę nad seniorami, połowa podopiecznych ma przeciętną sytuację finansową, a 28,3% dobrą i bardzo dobrą. Źle powodzi się 14,8% seniorów (tab. 32).

Niewielką różnicę odnotowano w przypadku oceny „powodzi mu się przeciętnie”. Seniorów ze wsi dotyczy to w 54,1%, a seniorów z miasta – w 50,8%. Większa rozbieżność odnosi się do kategorii: „powodzi mu się raczej źle” oraz „powodzi mu się bardzo źle”. Według łącznej wartości obu tych kategorii seniorzy ze wsi stanowią 13,0%, a seniorzy z miasta – 15,4% (tab. 33).

Seniorzy zdaniem opiekunów korzystają najczęściej z zasiłku stałego (26,6%), usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania (15,4%) oraz wyżywienia – 9,5% (z posiłków dowożonych do mieszkania lub talonów) (tab. 34).

Nieco więcej podopiecznych ze wsi (31,9%) niż z miasta (29,4%) nie korzystało lub nie korzysta z żadnych świadczeń (tab. 35).

Tab. 31 Usługi/obiekty, z których korzysta/ł podopieczny w czasie, gdy respondent udzielał mu opieki według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Z których usług/obiektów korzysta lub korzystała ta osoba w czasie, kiedy udzielał/a Pan/i jej opieki?	Sklep spożywczy, warzywniczy, itp.	119	57,5	341	52,5	460	53,7
	Dom kultury, świetlica	9	4,3	36	5,5	45	5,3
	Kawiarnia, bar, restauracja	6	2,9	37	5,7	43	5,0
	Klub lub inne miejsce spotkań dla seniorów	6	2,9	24	3,7	30	3,5
	Park, teren spacerowy	40	19,3	153	23,5	193	22,5
	Urząd gminy	59	28,5	95	14,6	154	18,0
	Targ	37	17,9	107	16,5	144	16,8
	Żaden, nie dotyczy	23	11,1	67	10,3	90	10,5
	Apteka	132	63,8	387	59,5	519	60,6
	Przychodnia lekarska	126	60,9	390	60,0	516	60,2
	Kościół	82	39,6	181	27,8	263	30,7
	Poczta	61	29,5	187	28,8	248	28,9
	Fryzjer	46	22,2	153	23,5	199	23,2
	Przystanek autobusowy, kolejowy, dworzec	18	8,7	95	14,6	113	13,2
	Cmentarz	74	35,7	193	29,7	267	31,2
	Biblioteka	18	8,7	51	7,8	69	8,1
Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0	

Tab. 32 Sytuacja finansowa gospodarstwa domowego podopiecznego

Kategoria		Liczebność	%
Jak Pan/i ocenia sytuację finansową gospodarstwa domowego swojego podopiecznego?	Powodzi mu się bardzo dobrze	51	6,0
	Powodzi mu się raczej dobrze	191	22,3
	Powodzi mu się przeciętnie	442	51,6
	Powodzi mu się raczej źle	110	12,8
	Powodzi mu się bardzo źle	17	2,0
	Odmowa	46	5,4
	Ogółem	857	100,0

Tab. 33 Sytuacja finansowa gospodarstwa domowego podopiecznego według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jak Pan/i ocenia sytuację finansową swojego podopiecznego?	Powodzi mu się b. dob.	9	4,3	42	6,5	51	6,0
	Powodzi mu się dobrze	47	22,7	144	22,2	191	22,3
	Powodzi mu się przecięt.	112	54,1	330	50,8	442	51,6
	Powodzi mu się r. źle	21	10,1	89	13,7	110	12,8
	Powodzi mu się b. źle	6	2,9	11	1,7	17	2,0
	Odmowa	12	5,8	34	5,2	46	5,4
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Tab. 34 Świadczenia, z których korzysta/ł podopieczny

Kategoria		Liczebność	%
Z jakich świadczeń korzysta/korzysta Pana/i podopieczny?	Zasiłek stały	228	26,6
	Zasiłek okresowy lub celowy (np. na opał, odzież)	65	7,6
	Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	132	15,4
	Zapewnienie posiłku	81	9,5
	Dzienny dom pobytu	31	3,6
	Inne	22	2,6
	Nie wiem	158	18,4
	Żadne	257	30,0
	Ogółem	857	100,0

Tab. 35 Świadczenia, z których korzysta/ł podopieczny według miejsca zamieszkania (miasto/wieś)

Kategoria		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Z jakich świadczeń korzysta/korzysta Pana/i podopieczny?	Zasiłek stały	60	29,0	168	25,8	228	26,6
	Zasiłek okresowy	13	6,3	52	8,0	65	7,6
	Usługi opiekuńcze	24	11,6	108	16,6	132	15,4
	Zapewnienie posiłku	15	7,2	66	10,2	81	9,5
	Dzienny dom pobytu	4	1,9	27	4,2	31	3,6
	Inne	5	2,4	17	2,6	22	2,6
	Nie wiem	40	19,3	118	18,2	158	18,4
	Żadne	66	31,9	191	29,4	257	30,0
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

IV. JAKOŚĆ ŻYCIA SENIORÓW

Ponad połowa badanych (61,3%) uważa, że osoby starsze nie mają zapewnionych dobrych warunków opieki zdrowotnej, a 23,1% ma przeciwne zdanie (tab. 36).

Tab. 36 Zapewnienie osobom starszym dobrych warunków opieki zdrowotnej

Kategoria		Liczebność	%
Czy Pana/i zdaniem osoby starsze mają zapewnione dobre warunki opieki zdrowotnej?	Tak	38	4,4
	Raczej tak	160	18,7
	Raczej nie	334	39,0
	Nie	191	22,3
	Trudno powiedzieć	134	15,6
	Ogółem	857	100,0

Nie odnotowano istotnych różnic w opiniach respondentów zamieszkałych na wsi i w mieście dotyczących zapewnienia dobrych warunków opieki zdrowotnej osobom starszym (tab. 37).

Tab. 37 Zapewnienie osobom starszym dobrych warunków opieki zdrowotnej według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kategoria		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Czy osoby starsze mają zapewnione dobre warunki opieki zdrowotnej?	Tak	11	5,3	27	4,2	38	4,4
	Raczej tak	35	16,9	125	19,2	160	18,7
	Raczej nie	80	38,6	254	39,1	334	39,0
	Nie	48	23,2	143	22,0	191	22,3
	T. powiedzieć	33	15,9	101	15,5	134	15,6
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Największe problemy seniorów, to w opinii ich opiekunów, choroba, cierpienie (59,5%), niesprawność, zależność od innych (58%), osamotnienie, brak kontaktów z ludźmi (44,3%) i brak pieniędzy (41,1%) (tab. 38).

W odniesieniu do miejsca zamieszkania respondentów (wieś/miasto) hierarchia tych problemów była bardzo podobna. Różniła je liczebność, która była wyższa po stronie ankietowanych ze wsi. W przypadku kategorii „niesprawność i zależność od innych” było to o 5,0 p.proc. więcej (tab. 39).

Tab. 38 Największe problemy z którymi boryka się starszy człowiek

Kategoria		Liczebność	%
Jakie są najważniejsze problemy, z którymi boryka się starszy człowiek?	Choroba, cierpienie	510	59,5
	Świadomość, że to co najlepsze ma się już poza sobą	170	19,8
	Świadomość zbliżającej się śmierci	198	23,1
	Śmierć bliskich	125	14,6
	Inne	0	0,0
	Niesprawność i zależność od innych	497	58,0
	Brak opieki	315	36,8
	Brak pieniędzy	355	41,4
	Brak możliwości rozwijania swoich zainteresowań	80	9,3
	Niewystarczająca oferta kulturalna	63	7,4
	Brak dostępu do obiektów kultury	40	4,7
	Konieczność zakończenia pracy zawodowej	51	6,0
Osamotnienie, brak kontaktów z ludźmi	380	44,3	

Uwaga: Pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Tab. 39 Największe problemy z którymi boryka się starszy człowiek według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kategoria							
		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jakie są najważniejsze problemy, z którymi boryka się senior?	Choroba, cierpienie	136	65,7	374	57,5	510	59,5
	Najlepsze ma się poza sobą	42	20,3	128	19,7	170	19,8
	Świadomość śmierci	52	25,1	146	22,5	198	23,1
	Śmierć bliskich	32	15,5	93	14,3	125	14,6
	Coś innego	0	0,0	0	0,0	0	0,0
	Niesprawność i zależność	128	61,8	369	56,8	497	58,0
	Brak opieki	70	33,8	245	37,7	315	36,8
	Brak pieniędzy	80	38,6	275	42,3	355	41,4
	Brak możliwości rozwijania swoich zainteresowań	14	6,8	66	10,2	80	9,3
	Niewystarczająca oferta kulturalna	16	7,7	47	7,2	63	7,4
	Brak dostępu do obiektów kultury	4	1,9	36	5,5	40	4,7
	Konieczność zakończenia pracy zawodowej	10	4,8	41	6,3	51	6,0
	Osamotnienie, brak kontaktów z ludźmi	91	44,0	289	44,5	380	44,3
Ogółem	207		650		857		

Prawie połowa opiekunów (44,3%) uważa, że życie seniorów na wsi jest trudniejsze (tab. 40).

Tab. 40 Różnica pomiędzy jakością życia seniorów zamieszkałych na wsi i w mieście

Kategoria		Liczebność	%
Czy Pana/i zdaniem życie seniorów mieszkających na wsi różni się od tych mieszkających w mieście?	Tak, seniorom na wsi żyje się trudniej	380	44,3
	Tak, seniorom na wsi żyje się łatwiej	155	18,1
	Nie ma żadnej różnicy między życiem seniorów na wsi i w mieście	159	18,6
	Trudno powiedzieć	163	19,0
	Ogółem	857	100,0

Więcej respondentów ze wsi (47,8%) niż z miasta (43,2%) stwierdziło, że seniorom na wsi żyje się trudniej (tab. 41).

Tab. 41 Różnica pomiędzy jakością życia seniorów zamieszkałych na wsi i w mieście według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kategoria							
		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Czy Pana/i zdaniem życie seniorów mieszkających na wsi różni się od tych mieszkających w mieście?	Tak, seniorom na wsi żyje się trudniej	99	47,8	281	43,2	380	44,3
	Tak, seniorom na wsi żyje się łatwiej	36	17,4	119	18,3	155	18,1
	Nie ma żadnej różnicy	37	17,9	122	18,8	159	18,6
	Trudno powiedzieć	35	16,9	128	19,7	163	19,0
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

V. GOSPODARSTWA OPIEKUŃCZE NA WSI

Większość badanych (62,7%) uważa, że idea organizowania na wsi gospodarstw opiekuńczych ma szanse powodzenia, zaledwie 8,9% ankietowanych ma odmienne zdanie, a 16,1% nie potrafi odpowiedzieć na to pytanie (tab. 42).

Tab. 42 Szanse powodzenia gospodarstw opiekuńczych w okolicy zamieszkania respondentów

Kryterium		Liczebność	%
Czy Pana/i zdaniem idea usług opiekuńczych dla seniorów miałyby szanse powodzenia w okolicy, w której Pan/i zamieszkuje?	Tak	192	22,4
	Raczej tak	345	40,3
	Ani tak, ani nie	106	12,4
	Raczej nie	60	7,0
	Nie	16	1,9
	Trudno powiedzieć	138	16,1
	Ogółem	857	100,0

Respondenci ze wsi szanse na powodzenie gospodarstw opiekuńczych zlokalizowanych w okolicy ich zamieszkania ocenili na 66,2%, a badani z miasta na 61,6% (tab. 43).

Tab. 43 Szanse powodzenia gospodarstw opiekuńczych według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Czy Pana/i zdaniem idea usług opiekuńczych dla seniorów miałyby szanse powodzenia?	Tak	53	25,6	139	21,4	192	22,4
	Raczej tak	84	40,6	261	40,2	345	40,3
	Ani tak, ani nie	20	9,7	86	13,2	106	12,4
	Raczej nie	20	9,7	40	6,2	60	7,0
	Nie	6	2,9	10	1,5	16	1,9
	Trudno powiedzieć	24	11,6	114	17,5	138	16,1
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

W gospodarstwach opiekuńczych powinny być oferowane przede wszystkim zajęcia rehabilitacyjne (65,7%), konsultacje stanu zdrowia (61,5%), aktywizowanie kontaktów społecznych (44,1%), lekkie ćwiczenia fizyczne (43,1%) oraz pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (42,5%) (tab. 44).

Tab. 44 Świadczenia, usługi lub zajęcia, które powinny być oferowane w gospodarstwach opiekuńczych

	Kryterium	Liczebność	%
Jakie świadczenia, usługi albo zajęcia powinny być tam oferowane?	Lekkie ćwiczenia fizyczne (ćwiczenia ruchowe, zabawy z piłką, ping-pong, spacer, i in.)	369	43,1
	Transport do i z gospodarstwa	334	39,0
	Wyżywienie	323	37,7
	Inne	3	0,4
	Trudno powiedzieć	41	4,8
	Zajęcia rehabilitacyjne (fizjoterapia, masaż, in.)	563	65,7
	Kąpiele	182	21,2
	Konsultacja stanu zdrowia; poradnictwo medyczne	527	61,5
	Zajęcia rękodzielnicze i artystyczne, warsztaty	211	24,6
	Kontakt z naturą	310	36,2
	Kontakty społeczne	378	44,1
	Obsługa komputera, smartfona	164	19,1
	Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych	364	42,5

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Tab. 45 Świadczenia, usługi lub zajęcia, które powinny być oferowane w gospodarstwach opiekuńczych według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

	Kryterium						
		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jakie świadczenia, usługi albo zajęcia powinny być tam oferowane?	Lekkie ćwiczenia fizyczne	95	45,9	274	42,2	369	43,1
	Transport do i z gospodar.	77	37,2	257	39,5	334	39,0
	Wyżywienie	81	39,1	242	37,2	323	37,7
	Inne	2	1,0	1	0,2	3	0,4
	Trudno powiedzieć	6	2,9	35	5,4	41	4,8
	Zajęcia rehabilitacyjne	141	68,1	422	64,9	563	65,7
	Kąpiele	38	18,4	144	22,2	182	21,2
	Konsultacja stanu zdrowia	129	62,3	398	61,2	527	61,5
	Zajęcia rękodzielnicze	56	27,1	155	23,8	211	24,6
	Kontakt z naturą	77	37,2	233	35,8	310	36,2
	Kontakty społeczne	98	47,3	280	43,1	378	44,1
	Obsługa komputera, i in.	47	22,7	117	18,0	164	19,1
	Pomoc w sprawach urzęd.	88	42,5	276	42,5	364	42,5

Respondenci ze wsi nieco inaczej postrzegają usługi gospodarstw opiekuńczych w stosunku do ankietowanych z miasta. Ci pierwsi większe znaczenie przywiązują do kontaktów społecznych (odpowiednio: 47,3% i 43,1%), zajęć rękodzielniczych i artystycznych oraz warsztatów tematycznych (odpowiednio: 27,1% i 23,8%) oraz do możliwości poznania obsługi komputera, czy smartfona (odpowiednio: 22,7% i 18,0%) (tab. 45).

Nieco mniej niż połowa badanych (41,7%) jest przekonana, że seniorzy byliby skłonni skorzystać z pobytu w gospodarstwie opiekuńczym, a 36,6% jest odmiennego zdania (tab. 46).

Tab. 46 Skłonność podopiecznego do skorzystania z pobytu w gospodarstwie opiekuńczym

Kryterium		Liczebność	%
Jak Pan/i sądzi, czy Pański podopieczny byłby skłonny skorzystać z pobytu w gospodarstwie opiekuńczym?	Tak	100	11,7
	Raczej tak	257	30,0
	Raczej nie	212	24,7
	Nie	102	11,9
	Trudno powiedzieć	186	21,7
	Ogółem	857	100,0

Odpowiedzi respondentów względem ich miejsca zamieszkania (miasto/wieś) nie wskazywały na różnice dotyczące opinii w sprawie skłonności skorzystania podopiecznych z usług gospodarstwa opiekuńczego (tab. 47).

Tab. 47 Skłonność podopiecznego do skorzystania z pobytu w gospodarstwie opiekuńczym według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Czy Pański podopieczny byłby skłonny skorzystać z gospodarstwa opiekuńczego?	Tak	23	11,1	77	11,8	100	11,7
	Raczej tak	65	31,4	192	29,5	257	30,0
	Raczej nie	53	25,6	159	24,5	212	24,7
	Nie	22	10,6	80	12,3	102	11,9
	Trudno powiedz.	44	21,3	142	21,8	186	21,7
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Do skorzystania z gospodarstwa opiekuńczego może skłonić oczywiście niski koszt (47%), a następnie – ciekawe zajęcia (43,2%), zapewnienie transportu (39,1%) oraz znana osoba korzystająca z tego typu usług (36,8%) (tab. 48).

Tab. 48 Czynniki, które zachęciłyby podopiecznego do skorzystania z gospodarstwa opiekuńczego

Kryterium		Liczebność	%
Jakie czynniki, Pana/i zdaniem, zachęciłyby go do skorzystania z gospodarstwa opiekuńczego?	Niski koszt	403	47,0
	Dobra organizacja	302	35,2
	Ciekawe zajęcia	370	43,2
	Znana mu osoba, która korzysta już z usług takiego gospodarstwa	315	36,8
	Akceptacja najbliższej rodziny, która zachęciłaby do korzystania z takich usług	215	25,1
	Zapewnienie transportu do i z gospodarstwa opiekuńczego	335	39,1
	Zaufanie do osoby, która to gospodarstwo prowadzi	323	37,7
	Inne	5	0,6
	Trudno powiedzieć	102	11,9

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Mieszkańcy wsi bardziej doceniają takie aspekty, jak: niski koszt, opinia osoby, która korzysta już z takich usług, akceptacja najbliższej rodziny oraz zaufanie do osoby prowadzącej gospodarstwo opiekuńcze (tab. 49).

Tab. 49 Czynniki, które zachęciłyby podopiecznego do skorzystania z gospodarstwa opiekuńczego według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium	Wieś		Miasto		Ogółem		
	L.	%	L.	%	L.	%	
Jakie czynniki, Pana/i zdaniem, zachęciłyby go do skorzystania z gospodarstwa opiekuńczego?	Niski koszt	104	50,2	299	46,0	403	47,0
	Dobra organizacja	65	31,4	237	36,5	302	35,2
	Ciekawe zajęcia	98	47,3	272	41,8	370	43,2
	Znana mu osoba, która korzysta już z usług	89	43,0	226	34,8	315	36,8
	Akceptacja najbliższej rodziny	61	29,5	154	23,7	215	25,1
	Zapewnienie transportu	86	41,5	249	38,3	335	39,1
	Zaufanie do osoby prowadzącej	87	42,0	236	36,3	323	37,7
	Inne	0	0,0	5	0,8	5	0,6
	Trudno powiedzieć	20	9,7	82	12,6	102	11,9
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Ponad połowa ankietowanych (53%) wyraża opinię, że posiadanie przez gospodarstwo opiekuńcze certyfikowanych usług może mieć znaczenie dla seniorów (tab. 50).

Tab. 50 Znaczenie, jakie miałyby dla podopiecznych posiadanie przez gospodarstwo opiekuńcze certyfikowanych usług

Kryterium		Liczebność	%
Czy Pana/i zdaniem posiadanie przez gospodarstwo opiekuńcze certyfikowanych usług miałyby dla Pana(i) podopiecznego znaczenie?	Tak	454	53,0
	Nie	151	17,6
	Nie wiem	252	29,4
	Ogółem	857	100,0

Więcej respondentów ze wsi (55,1%) niż z miasta (52,3%) docenia znaczenie posiadania przez gospodarstwo opiekuńcze certyfikowanych usług, które ich zdaniem, byłyby istotne dla podopiecznych (tab. 51).

Tab. 51 Znaczenie, jakie miałyby dla podopiecznych posiadanie przez gospodarstwo opiekuńcze certyfikowanych usług według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Czy posiadanie certyfikowanych usług miałyby dla Pana/i podopiecznego znaczenie?	Tak	114	55,1	340	52,3	454	53,0
	Nie	33	15,9	118	18,2	151	17,6
	Nie wiem	60	29,0	192	29,5	252	29,4
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Najczęściej wskazywana kwota jaką seniorzy mogliby zapłacić za kilkugodzinny pobyt to 21-30 złotych (20,4%) (tab. 52).

Tab. 52 Kwota, którą byłby w stanie zapłacić podopieczny za kilkugodzinny pobyt w gospodarstwie opiekuńczym

Kryterium	Liczebność	%	
Jaką kwotę byłby w stanie zapłacić Pana/i podopieczny za kilkugodzinny pobyt w gospodarstwie opiekuńczym, uwzględniający dwa posiłki (np. śniadanie i obiad lub obiad i podwieczorek)?	Do 15 złotych	104	12,1
	16-20 zł	135	15,8
	21-30 zł	175	20,4
	31-40 zł	121	14,1
	41-50 zł	78	9,1
	Powyżej 50 złotych	39	4,6
	Trudno powiedzieć	205	23,9
	Ogółem	857	100,0

Dwukrotnie więcej respondentów z miasta (16,0%) niż ze wsi (8,2%) zadeklarowało, iż ich podopieczni byłoby skłonni zapłacić 31-40 zł za kilkugodzinny pobyt w gospodarstwie opiekuńczym (tab. 53).

Tab. 53 Kwota, którą byłby w stanie zapłacić podopieczny za kilkugodzinny pobyt w gospodarstwie opiekuńczym według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jaką kwotę byłby w stanie zapłacić Pana/i podopieczny za kilkugodzinny pobyt w gospodarstwie opiekuńczym?	Do 15 złotych	28	13,5	76	11,7	104	12,1
	16-20 zł	42	20,3	93	14,3	135	15,8
	21-30 zł	45	21,7	130	20,0	175	20,4
	31-40 zł	17	8,2	104	16,0	121	14,1
	41-50 zł	17	8,2	61	9,4	78	9,1
	Powyżej 50 złotych	9	4,3	30	4,6	39	4,6
	Trudno powiedzieć	49	23,7	156	24,0	205	23,9
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Tab. 54 Kompetencje/cechy właściciela gospodarstwa opiekuńczego mające znaczenie dla podopiecznych

Kryterium		Liczebność	%
Jakie kompetencje/cechy właściciela gospodarstwa opiekuńczego miałyby znaczenie dla Pana/i podopiecznego?	Wykształcenie pielęgniarskie	318	37,1
	Inne	2	0,2
	Trudno powiedzieć	68	7,9
	Ukończony kurs opiekuna osoby starszej/niepełnosprawnej, itp.	305	35,6
	Doświadczenia w pracy z osobami starszymi/niepełnosprawnymi	477	55,7
	Właściwe podejście do osób starszych/niepełnosprawnych	507	59,2
	Traktowanie swojej pracy z pasją	442	51,6
	Nie może to być osoba zbyt młoda	74	8,6
	Osoba, której wiek pozwala jeszcze na taką pracę	127	14,8
	Powinna to być kobieta	59	6,9
	Powinien to być mężczyzna	9	1,1

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Cechy właściciela gospodarstwa opiekuńczego, istotne dla podopiecznych, to przede wszystkim właściwe podejście do osób starszych (59,2%), a następnie doświadczenie w pracy z osobami starszymi (55,7%) (tab. 54).

Odpowiedzi respondentów względem ich miejsca zamieszkania nie wskazują na istotne różnice w postrzeganiu kompetencji/cech właściciela gospodarstwa opiekuńczego, mających znaczenie dla podopiecznych (tab. 55).

Tab. 55 Kompetencje/cechy właściciela gospodarstwa opiekuńczego mające znaczenie dla podopiecznych według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jakie kompetencje/cechy właściciela gospodarstwa opiekuńczego miałyby znaczenie dla Pana/i podopiecznego?	Wykształcenie pielęgniarckie	74	35,7	244	37,5	318	37,1
	Inne	0	0,0	2	0,3	2	0,2
	Trudno powiedzieć	14	6,8	54	8,3	68	7,9
	Ukończony kurs opiekuna osoby starszej	71	34,3	234	36,0	305	35,6
	Doświadczenia w pracy z osobami starszymi	112	54,1	365	56,2	477	55,7
	Właściwe podejście do osób starszych	125	60,4	382	58,8	507	59,2
	Traktowanie swojej pracy z pasją	102	49,3	340	52,3	442	51,6
	Nie może to być osoba zbyt młoda	18	8,7	56	8,6	74	8,6
	Osoba, której wiek pozwala na taką pracę	29	14,0	98	15,1	127	14,8
	Powinna to być kobieta	20	9,7	39	6,0	59	6,9
	Powinien to być mężczyzna	2	1,0	7	1,1	9	1,1
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Na największe zainteresowanie może w opinii badanych liczyć pakiet rozszerzony (38,2%), zawierający usługi podstawowe, jak: zagospodarowanie czasu, jeden posiłek dziennie, pomoc w toalecie, w przyjmowaniu leków oraz dodatkowo: całodzienne wyżywienie i transport (tab. 56).

Tab. 56 Zakres usług oferowanych przez gospodarstwo opiekuńcze, którymi byłoby zainteresowani podopieczni

Kryterium		Liczebność	%
Jakim zakresem usług oferowanych przez gospodarstwo opiekuńcze byłby zainteresowany Pana/i podopieczny?	Podstawowy: zagospodarowanie czasu, jeden posiłek dziennie, pomoc w toalecie, w przyjmowaniu leków	170	19,8
	Rozszerzony: pakiet podstawowy + całodzienne wyżywienie, transport	327	38,2
	Pełny: pakiet podstawowy + pakiet rozszerzony + usługi rehabilitacyjne, podawanie insuliny, pełna toaleta, pomoc w przyj	160	18,7
	Trudno powiedzieć	200	23,3
	Ogółem	857	100,0

Respondenci zamieszkali w mieście (38,9%) częściej niż badani ze wsi (35,7%) twierdzili, iż ich podopieczni byłoby bardziej zainteresowani rozszerzonym pakietem usług świadczonych przez gospodarstwo opiekuńcze. Pakiet podstawowy deklarowali przede wszystkim mieszkańcy wsi (23,7%), ankietowani z miasta to 18,6% (tab. 57).

Tab. 57 Zakres usług oferowanych przez gospodarstwo opiekuńcze, którymi byłoby zainteresowani podopieczni według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jakim zakresem usług byłby zainteresowany Pana/i podopieczny?	Podstawowy	49	23,7	121	18,6	170	19,8
	Rozszerzony	74	35,7	253	38,9	327	38,2
	Pełny	37	17,9	123	18,9	160	18,7
	Trudno powiedzieć	47	22,7	153	23,5	200	23,3
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Prawie co trzeci respondent jest przekonany, że najbliższa rodzina seniora zaakceptowałaby jego pobyt w gospodarstwie opiekuńczym (tab. 58).

Tab. 58 Opinie respondentów w zakresie akceptacji rodzin podopiecznych względem korzystania z usług gospodarstwa opiekuńczego

Kryterium		Liczebność	%
Czy Pana/i zdaniem najbliższa rodzina podopiecznego zaakceptowałaby taki pobyt?	Tak	275	32,1
	Tak, pod warunkiem, że sam/a pokrywał(a)bym koszty pobytu	75	8,8
	Tak, pod warunkiem, że pobyt byłby dofinansowany przez jakąś instytucję	193	22,5
	Tak, pod warunkiem, że rodzina dofinansowałaby koszt takiego pobytu	71	8,3
	Nie	66	7,7
	Inne	7	0,8
	Trudno powiedzieć	170	19,8
	Ogółem	857	100,0

Więcej respondentów ze wsi (10,1%) niż z miasta (6,9%) stwierdziło, że najbliższa rodzina ich podopiecznych nie zaakceptowała by pobytu seniora w gospodarstwie opiekuńczym. Z kolei, więcej ankietowanych z miasta warunkowała tę akceptację dofinansowaniem takiego pobytu przez jakąś instytucję lub pod warunkiem przejęcia części kosztów przez rodzinę (tab. 59).

Tab. 59 Opinie respondentów w zakresie akceptacji rodzin podopiecznych względem korzystania z usług gospodarstwa opiekuńczego według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Czy rodzina podopiecznego zaakceptowałaby taki pobyt?	Tak	75	36,2	200	30,8	275	32,1
	Tak, pod warunkiem opłacania przez seniora	18	8,7	57	8,8	75	8,8
	Tak, pod warunkiem opłacania przez instytucję	41	19,8	152	23,4	193	22,5
	Tak, pod warunkiem dopłacania przez rodzinę	10	4,8	61	9,4	71	8,3
	Nie	21	10,1	45	6,9	66	7,7
	Inna odpowiedź	2	1,0	5	0,8	7	0,8
	Trudno powiedzieć	40	19,3	130	20,0	170	19,8
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Najistotniejszym czynnikiem mogącym przekonać rodzinę do skorzystania przez seniora z oferty gospodarstwa opiekuńczego jest możliwość pobytu w dowolnych godzinach (43,6%) (tab. 60).

Tab. 60 Czynniki, które mogą najbardziej przekonać rodzinę podopiecznego do skorzystania przez seniora z oferty gospodarstwa opiekuńczego

Kryterium		Liczebność	%
Które z czynników mogą najbardziej przekonać rodzinę Pana/i podopiecznego do skorzystania przez seniora z oferty gospodarstwa opiekuńczego?	Możliwość pobytu w dowolnych godzinach	374	43,6
	Możliwość pobytu również w weekendy	236	27,5
	Możliwość pobytu w okresie wakacyjnym	245	28,6
	Opcjonalnie, oferowanie usług również w domu seniora (zakupy, sprząatanie, podawanie leków)	238	27,8
	Opcjonalnie, oferowanie innych usług, jak fryzjer, fizjoterapeuta, porady prawne, i in.	220	25,7
	Pobyt, który zapewnia dzienną opiekę, ale bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania	267	31,2
	Zapewnienie osobie starszej kontaktu z innymi ludźmi i pełnej swobody	329	38,4
	Inne	6	0,7
	Trudno powiedzieć	135	15,8

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Tab. 61 Czynniki, które mogą najbardziej przekonać rodzinę podopiecznego do skorzystania przez seniora z oferty gospodarstwa opiekuńczego według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Które z czynników mogą najbardziej przekonać rodzinę do skorzystania przez seniora z oferty	Możliwość pobytu w dowolnych godzinach	101	48,8	273	42,0	374	43,6
	Możliwość pobytu również w weekendy	51	24,6	185	28,5	236	27,5
	Możliwość pobytu w okresie wakacyjnym	48	23,2	197	30,3	245	28,6
	Opcjonalnie, oferowanie usług w domu seniora	51	24,6	187	28,8	238	27,8
	Opcjonalnie, oferowanie usług, jak fryzjer, i in.	55	26,6	165	25,4	220	25,7
	Pobyt, który zapewnia dzienną opiekę	70	33,8	197	30,3	267	31,2
	Zapewnienie seniorowi kontaktu z innymi ludźmi	91	44,0	238	36,6	329	38,4
	Inne	1	0,5	5	0,8	6	0,7
	Trudno powiedzieć	32	15,5	103	15,8	135	15,8

Więcej ankietowanych z miasta niż ze wsi podkreśliło, że dla ich podopiecznych ważne było by: przebywać w gospodarstwie opiekuńczym również w okresie wakacyjnym, w weekendy oraz opcjonalnie – oferowanie usług w domu seniora. Z kolei, badani ze wsi szczególnie podkreślili rolę gospodarstwa opiekuńczego w zakresie zapewnienia seniorowi kontaktów społecznych z innymi ludźmi (tab. 61).

Gospodarstwo opiekuńcze jest również atrakcyjne dla respondentów, opiekunów osób starszych – prawie co trzeci badany (31,9%) byłby zainteresowany skorzystaniem z oferty jako podopieczny, a co czwarty jako pracownik (tab. 62).

Tab. 62 Deklaratywne zainteresowanie respondentów skorzystaniem w przyszłości z oferty gospodarstwa opiekuńczego

Kryterium		Liczebność	%
Czy Pan/i osobiście w przyszłości był/aby zainteresowany/a skorzystaniem z oferty gospodarstwa opiekuńczego?	Tak, jako podopieczny	273	31,9
	Tak, jako pracownik	221	25,8
	Nie	126	14,7
	Trudno powiedzieć	305	35,6
	Ogółem	857	100,0

Zdecydowanie więcej ankietowanych ze wsi niż z miasta wyraziło zainteresowanie skorzystaniem w przyszłości z oferty gospodarstwa opiekuńczego jako podopieczny (odpowiednio: 36,2% i 30,5%) oraz jako pracownik (odpowiednio: 30,4% i 24,3%) (tab. 63).

Tab. 63 Deklaratywne zainteresowanie respondentów skorzystaniem w przyszłości z oferty gospodarstwa opiekuńczego według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Czy Pan/i osobiście w przyszłości był/aby zainteresowany/a skorzystaniem z oferty gospodarstwa opiekuńczego?	Tak, jako podopieczny	75	36,2	198	30,5	273	31,9
	Tak, jako pracownik	63	30,4	158	24,3	221	25,8
	Nie	22	10,6	104	16,0	126	14,7
	Trudno powiedzieć	68	32,9	237	36,5	305	35,6
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

VI. PROMOCJA GOSPODARSTW OPIEKUŃCZYCH

Gospodarstwa opiekuńcze powinny się przede wszystkim reklamować w mediach tradycyjnych (58,6%) (tab. 64).

Tab. 64 Sposoby reklamy gospodarstw opiekuńczych

Kryterium		Liczebność	%
Jak powinny być reklamowane gospodarstwa opiekuńcze?	W mediach tradycyjnych (telewizja, radio, prasa)	502	58,6
	W Internecie, mediach społecznościowych	277	32,3
	Informacje dostępne w urzędach gminy, ośrodku zdrowia, aptece, itp.	434	50,6
	Tzw. marketing szeptany, polecenie gospodarstwa	269	31,4
	Polecenie gospodarstwa osobiście przez lekarza rodzinnego, pracownika opieki społecznej, i in.	348	40,6
	Inne	1	0,1
	Nie wiem	80	9,3

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Ankietowani zamieszkali na terenach wiejskich częściej niż badani z miasta podkreślali znaczenie mediów tradycyjnych oraz polecenie gospodarstwa przez lekarza rodzinnego, pracownika opieki społecznej, i in., jako najbardziej efektywne sposoby reklamowania gospodarstw opiekuńczych. Z kolei, respondenci z miasta preferowali takie formy reklamy, jak: informacje dostępne w urzędach gminy, ośrodku zdrowia, aptece, itp. oraz tzw. marketing szeptany, czy polecenie gospodarstwa (tab. 65).

Tab. 65 Sposoby reklamy gospodarstw opiekuńczych według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jak powinny być reklamowane gospodarstwa opiekuńcze?	W mediach tradycyjnych	125	60,4	377	58,0	502	58,6
	W Internecie, mediach społecznościowych	71	34,3	206	31,7	277	32,3
	Informacje dostępne w urzędach gminy, i in.	100	48,3	334	51,4	434	50,6
	Tzw. marketing szeptany	58	28,0	211	32,5	269	31,4
	Polecenie gospodarstwa	88	42,5	260	40,0	348	40,6
	Inne	0	0,0	1	0,2	1	0,1
	Nie wiem	13	6,3	67	10,3	80	9,3
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

Czynnikiem nie sprzyjającym funkcjonowaniu takich inicjatyw jak gospodarstwo opiekuńcze jest przede wszystkim obawa związana ze złym traktowaniem seniorów (56,7%), a następnie koszty pobytu (48,3%) (tab. 66).

Tab. 66 Czynniki, które nie sprzyjają takim inicjatywom jak gospodarstwa opiekuńcze

Kryterium		Liczebność	%
Jakie czynniki nie sprzyjają takim inicjatywom jak gospodarstwa opiekuńcze?	Stereotypy społeczne – miejsce seniora jest w domu	343	40,0
	Ponoszenie kosztów takiego pobytu	414	48,3
	Obawy związane ze złym traktowaniem seniora	486	56,7
	Brak zaufania do takiego gospodarstwa	306	35,7
	Niechęć ze strony samych seniorów	360	42,0
	Lokalizacja gospodarstwa (na wsi)	110	12,8
	Inne	1	0,1
	Trudno powiedzieć, nie wiem	78	9,1

Uwaga: pytanie wielowyborowe, procenty nie sumują się do 100

Zdaniem respondentów zamieszkujących obszary wiejskie, dla ich podopiecznych głównymi przeszkodami w rozwijaniu idei gospodarstwa opiekuńczego są: stereotypy społeczne zakładające, iż miejsce seniora jest w domu, ponoszenie kosztów takiego pobytu, brak zaufania do takiego gospodarstwa oraz niechęć ze strony samych seniorów. Badani z miasta uznali, że dla podopiecznych nie będzie atrakcyjna lokalizacja takiego gospodarstwa (wieś) (tab. 67).

Tab. 67 Czynniki, które nie sprzyjają takim inicjatywom jak gospodarstwa opiekuńcze według miejsca zamieszkania respondentów (miasto/wieś)

Kryterium		Wieś		Miasto		Ogółem	
		L.	%	L.	%	L.	%
Jakie czynniki nie sprzyjają takim inicjatywom jak gospodarstwa opiekuńcze?	Stereotypy społeczne	109	52,7	234	36,0	343	40,0
	Ponoszenie kosztów takiego pobytu	107	51,7	307	47,2	414	48,3
	Obawy związane ze złym traktowaniem seniora	117	56,5	369	56,8	486	56,7
	Brak zaufania do takiego gospodarstwa	82	39,6	224	34,5	306	35,7
	Niechęć ze strony samych seniorów	96	46,4	264	40,6	360	42,0
	Lokalizacja gospodarstwa (na wsi)	20	9,7	90	13,8	110	12,8
	Inne	0	0,0	1	0,2	1	0,1
	Trudno powiedzieć	16	7,7	62	9,5	78	9,1
	Ogółem	207	100,0	650	100,0	857	100,0

VII. PODSUMOWANIE

Wśród opiekunów osób starszych kobiety miały liczebnie blisko dwuipółkrotną przewagę nad mężczyznami. Co trzecim opiekunem był 31-40 latek (30,5%). Relatywnie często opieką zajmowały się także osoby z kategorii wiekowej 41-50 lat (20,9%), osoby najmłodsze do 24 roku życia (21,1%) oraz osoby od nich nieco starsze, reprezentujące kategorię 25-30 latków (17,6%). Najrzadziej, roli opiekuna osób starszych podejmowały się osoby, które przekroczyły już 50 rok życia.

Dwa dominujące poziomy wykształcenia, na których opiekunowie zakończyli edukację, to poziom średni i wyższy. Osób, którym udało się zdobyć wykształcenie co najmniej średnie było aż 90%.

Co piąty opiekun mieszkał na wsi (24,2%). Proporcje w poszczególnych typach miast były do siebie zbliżone. Mniej więcej co piąty opiekun mieszkał w mniejszym lub większym mieście.

Opiekunowie to przede wszystkim osoby czynne zawodowo, pracujące na umowę o pracę, przedsiębiorcy lub rolnicy. Stanowili oni 65,2% ogółu badanych. Dorywczą aktywność zawodową zadeklarowało 13,7% badanych. Podobny udział wśród badanych miały osoby bierne zawodowo (16,9%). Jedynie co dwudziesty opiekun to osoba, która pobierała świadczenia rentowe lub emerytalne.

Trzykrotnie częściej (73,4%) podopiecznymi badanych opiekunów były kobiety niż mężczyźni. Reprezentowali oni prawie równolicznie wszystkie uwzględnione w badaniach kategorie wiekowe. Co czwarta osoba należała do jednej z nich.

Dominującym wykształceniem podopiecznych było wykształcenie średnie (33,0%). Co ważne podkreślenia, inaczej niż w badaniach samych seniorów, relatywnie duży odsetek podopiecznych ukończył swoją edukację na poziomie podstawowym (15,4%) lub zawodowym (25,2%).

Trzy na cztery osoby, którymi zajmowali się opiekunowie były w przeszłości aktywne zawodowo (71,8%). Ponad połowa opiekunów oceniła sytuację materialną swoich podopiecznych jako przeciętną (54,5%). Z drugiej strony, oceny pozytywne (bardzo dobra i raczej dobra) przeważały nad ocenami negatywnymi (bardzo zła i raczej zła) (odpowiednio 29,9% i 15,7%).

Co należy zaakcentować, ponad połowa podopiecznych (57,6%) mieszkała w jednoosobowym gospodarstwie domowym.

Dwóch na trzech opiekunów łączyły ze swoim podopiecznymi bliskie relacje rodzinne (62,5%). A więc byli to ich rodzice, dziadkowie lub małżonkowie. O wiele rzadziej podopiecznymi opiekunów były osoby z dalszej rodziny, sąsiedzi, przyjaciele lub jeszcze ktoś inny.

Opiekunowie najczęściej zajmowali się swoimi podopiecznymi kilka godzin w tygodniu (38,3%) lub kilka godzin dziennie (31,3%). Dość duża grupa badanych osób świadczyła opiekę okazjonalnie, w zależności od doraźnych potrzeb podopiecznego (21,9%). W porównaniu, dość rzadką formą wsparcia była opieka całodobowa (8,5%).

Jak można przypuszczać, wiązało się to ze stopniem sprawności osób, którymi zajmowali się opiekunowie. Co trzeci opiekun sprawność tę określał jako niską lub bardzo niską (29%). Z drugiej strony na wysoką lub raczej wysoką sprawność wskazało 17,5% opiekunów. Najczęściej podopiecznym przypisywano sprawność przeciętną (53,6%). Tak więc, w porównaniu z uczestnikami badań nad seniorami, podopiecznymi opiekunów były częściej kobiety niż mężczyźni, osoby ze starszych kategorii wiekowych, gorzej wykształcone oraz mieszkające samotnie.

Opiekunowie nieco inaczej niż seniorzy akcentowali potencjalne bariery, które mogą stać na przeszkodzie takiej inicjatywy, jaką jest gospodarstwo opiekuńcze. Dla seniorów największym problemem były koszty, natomiast dla opiekunów była to obawa przed złym traktowaniem obecnych w gospodarstwie osób. Fakt ten najczęściej podkreślali zarówno opiekunowie, którzy twierdzili, że ich podopieczni byliby zainteresowani omawianą inicjatywą, jak również ci, którzy uważali, że ich podopieczni nie będą nią zainteresowani.

Oczekiwana przez nich oferta gospodarstwa opiekuńczego dotyczy przede wszystkim „pomocy medycznej”. Powinna obejmować zajęcia rehabilitacyjne oraz konsultacje stanu zdrowia i poradnictwo medyczne. Tak ja i seniorzy, opiekunowie najchętniej widzieliby gospodarstwo opiekuńcze, jako takie, które zajmowałoby się zdrowotnymi problemami osób starszych. Aż 80% opiekunów wskazało jedną z funkcji wchodzących w zakres tego wymiaru. Drugi wymiar, który określono mianem „aktywizacja psychofizyczna” objął trzy funkcje: aktywizowanie kontaktów społecznych, organizowanie lekkich ćwiczeń fizycznych oraz zapewnienie kontaktu z naturą. Na przynajmniej jedną z tych funkcji wskazało 74,2% opiekunów. W wymiarze tym, inaczej niż u seniorów, nie znalazły się zajęcia twórcze (warsztatowe, rękodzielnicze czy artystyczne). Trzeci wymiar objął pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, organizację transportu do i z gospodarstwa oraz zapewnienie wyżywienia.

Podsumowując, opiekunowie osób starszych w większości są zgodni, że inicjatywa w postaci gospodarstw opiekuńczych ma szansę powodzenia. Jednakże wielu z nich nie jest przekonana czy ich podopieczni byliby skłonni z takiej oferty skorzystać. Jednym z kluczowych czynników wpływających na tę opinię jest wykształcenie. Opiekunowie z wykształceniem wyższym, opiekujący się seniorem, który również zdobył wyższe wykształcenie są większymi zwolennikami omawianej inicjatywy. To co ważne, postulowana koncepcja gospodarstwa opiekuńczego wśród opiekunów jest wieloaspektowa i zadaniowa. Zdaniem opiekunów gospodarstwo powinno realizować przede wszystkich cele związane z opieką medyczną i rehabilitacją. Powinno także zapewnić seniorom możliwość obcowania z przyrodą oraz innymi ludźmi, a także pomagać im w realizacji obowiązków, z którymi sami nie mogą sobie poradzić. W opiniach opiekunów dostrzec można również potrzebę zdjęcia z nich części obowiązków, które wykonują w trakcie opieki nad swoimi podopiecznymi. To wszystko uzupełnione jest oczekiwaniem opieki, która miałaby być świadczona przez osoby z doświadczeniem oraz empatią do osób starszych za relatywnie niewielkie pieniądze.